

Universiteit
Leiden

Radboud University

Symposium

'Een Koloniale staat in wording?' Nederlands-Indië in de vroege 19^e eeuw

Inleiding

De Nederlandse koloniale politiek veranderde ingrijpend aan het einde van de achttiende en aan het begin van de negentiende eeuw. De ontmanteling van de VOC, de Bataafse en Europese revoluties, de Napoleontische oorlogen, de Franse inlijving en de Engelse overname van de overzeese bezittingen drukten een grote stempel op de koloniale ontwikkelingen. In 1816 werden de 'Aziatische bezittingen' (met uitzondering van Ceylon) middels het Regeringsreglement constitutioneel aan het Koninkrijk der Nederlanden vastgeklonken, waarop een debat over de hernieuwde invulling hiervan kon ontstaan.

Het doel van deze bijeenkomst is het uitwisselen van nieuwe perspectieven van onderzoek op de vorming van de koloniale staat tijdens de Napoleontische jaren en het bestuur van koning Willem I. Hoewel de periode wel reeds is bestudeerd vanuit ideologisch perspectief, evenals vanuit de economische ontwikkelingen en diplomatieke betrekkingen, ontbreekt er nog altijd een overkoepelend perspectief op de veranderende koloniale politieke cultuur in de jaren rond 1800. Ook andere vragen zijn nog niet volledig beantwoord, bijvoorbeeld; de betekenis van de bestuurscultuur en koloniale bureaucratie, de doorwerkingen van tussenbestuur en 'regime change', botsingen met de lokale en oudere machtsstructuren, de transfer van (moderne verlichtings-) ideeën en de betekenis van persoonlijke netwerken.

Tijdens deze bijeenkomst willen we de koloniale staat in wording in de vroege 19e eeuw vanuit politiek, cultureel en juridisch oogpunt verder bekijken, waarbij een sterke nadruk ligt op ontwikkelingen in Nederlands-Indië zelf. Hierbij gaat de aandacht ook uit naar de omgang met koloniale archieven en nieuwe onderzoeksmethoden. We hopen op een vruchtbare discussie door het samenbrengen van diverse lopende onderzoeken en interdisciplinaire perspectieven, en verwelkomen nieuwe onderzoeksideeën.

Programma en schema

*Presentations will be in English or Dutch

<p>Vrijdag 7 oktober 13.00-17.00. <i>(Conference Room 2.60, Huizinga gebouw. Universiteit Leiden)</i></p>		
13.00-13.15	<p>Welkom Introductie</p>	<p>Leonard Blussé Rowin Jansen & Bart Verheijen</p>
13.20- 14.30 Daendels en Java	<p>1) <i>Herman Willem Daendels, vazal van Napoleon op Java (1808-1811)</i> 2) <i>Fight or freeze: de capitulatie van Ambon aan de Britten in 1810 en de rol van Daendels</i> 3) <i>The Regime of Daendels and the rumor of Ronggo Prawirodirdjo III</i></p>	<p>Harry Knipschild Philip Post Lillyana Mulya</p>
<p>Coffee</p>		
14.50-16.00 Codificatie en Politiek na Napoleon	<p>4) Codificatie en rechtshervormingen na 1815 5) <i>De Europese ondernemer als parasiet. Herman Warner Muntinghe en de verschuivende visie op de koloniale landbouwpolitiek, 1811-1825</i> 6) <i>Daniel François van Alphen en de herovering van Java</i></p>	<p>Rowin Jansen Jan Folkerts Bart Verheijen</p>
16.00-16.45 Continuity and change in political practice and church affairs	<p>7) <i>The Dutch Reformed Church in Batavia after 1815: between enlightened reformers and the continuation of the VOC church</i> 8) <i>Petitioning Batavia: A 1720 Pilot Study</i></p>	<p>Alexander Van der Meer Vany Susanto</p>
16.45-17.00	<p>Conclusie en afsluiting</p>	

Synopsis

Harry Knipschild

Herman Willem Daendels, vazal van Napoleon op Java (1808-1811)

Napoleon had territoriale ambities in Azië. Charles Decaen opereerde vanuit Mauritius (Ile de France). Broer Louis (Lodewijk Napoleon) gaf hij opdracht een sterke man naar Java te sturen. Herman Willem Daendels, voormalig patriot uit Hattem, wist er de Franse belangen ruim drie jaar lang veilig te stellen. Hij werd de 'kleine Napoleon' genoemd.

Philip Post

Fight or freeze: de capitulatie van Ambon aan de Britten in 1810 en de rol van Daendels

In deze presentatie wordt gekeken naar de Nederlandse besluitvorming omtrent het overgeven van de kolonie Ambon aan de Britten in 1810. Hoewel er meer mannen en wapens aan Nederlandse zijde waren dan aan de Britse, leidden spanningen tussen de militaire kommandant en de civiele prefect ertoe dat er onduidelijkheid was over wie het voortouw had in militaire aangelegenheden. Deze spanningen waren ontstaan nadat H.W. Daendels militaire hervormingen had doorgevoerd die botsten met de oude – maar nog aanwezige – militaire en politieke bestuurscultuur van de Vereenigde Oostindische Compagnie. Ten tijde van de VOC was er namelijk veel meer sprake van een vervlechting tussen militair en civiel gezag. Het botsen van de wensen van Daendels met de bestaande praktijken op de Molukken leidden dan ook tot spanningen die ertoe leidden dat de kolonie al snel werd opgegeven.

Lillyana Mulya

The Regime of Daendels and the rumor of Ronggo Prawirodirdjo III

To exercise the teak wood monopoly on the northeast coast of Java, Daendels was faced with the resistance of a regent of *mantjanegara wetan* under the Sultanate of Yogyakarta. In the case of a messy raid by Ronggo's troops against a criminal group on the border of Ponorogo, east Java in 1810, rumors about the civilians being killed by pistols made Ronggo criminalized, brought to trial, and made a fugitive by Daendels. This research investigates how the grey information in the form of rumors was used by Daendels to help him take legitimate political action during the transition period. Furthermore, this study explains the relationship of uncertainty in circumstances due to the absence of fixed rules, insufficient information, group tensions, and Daendels' strategy in maintaining his grip on Java.

Rowin Jansen

Codificatie en rechtshervormingen na 1815

De eerste helft van de negentiende eeuw was een periode van codificatie en rechtshervormingen, zowel in Nederland als in Nederlands-Indië. In deze bijdrage schets ik de breuken en de continuïteiten tussen recht en rechtspleging in de Compagnietijd en in de tijd van het autocratisch bewind van Koning Willem I. Bijzondere focus gaat daarbij uit naar het zogeheten 'concordantiebeginsel'.

Jan Folkerts

De Europese ondernemer als parasiet. Herman Warner Muntinghe en de verschuivende visie op de koloniale landbouwpolitiek, 1811-1825

De belangrijkste Nederlandse adviseur van het Britse tussengewind op Java (1811-1816) verwierf zelf onder Raffles twee grote landgoederen aan Java's Noordkust maar werd later een fel tegenstander van Europees landbezit in de kolonie. In deze bijdrage laat ik zien waar deze merkwaardige draai vandaan kwam. Muntinghes visie had een grote invloed op het beleid van gouverneur-generaal Van der Capellen, en de problemen die eruit voortkwamen droegen bij aan het ontstaan van de Java-oorlog. Het laat zien dat de confrontatie van ideeën uit de Europese Verlichting met de sociale en politieke werkelijkheid op Java tot onverwachte uitkomsten kon leiden.

Bart Verheijen

Daniel François van Alphen en de herovering van Java

Daniel François van Alphen speelde een belangrijke rol als aanjager van koloniale veranderingen op Java in de napoleontische tijd, en in de jaren daarna. Hij kreeg ruzie met Daendels, ijverde daarna in Londen voor 'herovering' van Java, waarbij volgens hem ook Willem Frederik van Oranje een rol moest spelen. Uit de correspondenties tussen Van Hogendorp, Falck en andere hoofdrolspelers van november 1813 blijkt dat Van Alphen's ideeën over nieuw bestuur op Java invloed hadden op het nieuwe gewind. Mijn bijdrage probeert dit 'Java-plan' van Van Alphen in kaart te brengen en te plaatsen in de context van de Franse, de Britse en de Nederlandse machtsovernames.

Alexander van der Meer

The Dutch Reformed Church in Batavia after 1815: between enlightened reformers and the continuation of the VOC church

After the restoration of Dutch rule on Java colonial officials endeavored to implement ideals of 'enlightened' rule. Analogous to this, the Batavian church council endeavored to enact policy regarding, amongst others, ecumenicalism, abuses of ecclesial offices and the separation of church and state. Missionary associations incorporated these ideals, and started working in the East Indies since 1815. In most cases these lofty ideals ran aground, amongst others as the ecclesial establishment *and* local believers were versed in, and attached to, the traditions and creed of the Dutch Reformed church under the VOC.

Vany Susanto

Petitioning Batavia: A 1720 Pilot Study

My Ph.D. project examines the relationship between the Dutch East India Company (VOC) government and the early modern colonial subjects through the practice of petitioning the High Government of Batavia, the VOC highest governing body in Asia. This exploration into Batavian petitions focuses on the four aspects of petitioning: access, functions, procedure, and the government's replies to petitions. As my first-year pilot study, I investigate all surviving petitions from 1720, which lies in a period known as Batavia's peak days. In this symposium, I will introduce my research and initial findings for the first time.